

1 Til: Landsmøte
2 Fra: Landsstyret

3

4 **Sak 64/20 Uttalelse**

5

6 Sendes til: Olje og energidepartementet og media

7

8 **Natur og Ungdom krever storstilt energiomlegging**

9 Olje- og energiminister Tina Bru skal presentere en ny stortingsmelding som tar for seg både olje og energi,
10 tidlig i 2021. Der hvor temaene tidligere ble behandlet i separate stortingsmeldinger, er de nå satt i sammenheng.
11 Natur og Ungdom, samlet til digitalt landsmøte 8. - 10. januar ønsker en slik stortingsmelding hjertelig
12 velkommen. Vi krever at meldingen går inn for et fossilfritt Norge innen 2040, en satsning på energieffektivitet,
13 og en energipolitikk som ivaretar både natur og klima.

14 Meldingen må svare på et av vår tids store spørsmål: Hva skal Norges rolle være i verdens forbruk og
15 produksjon av energi på en klode i klima- og naturkrise. Under følger Natur og Ungdoms krav til hvordan
16 regjeringa bør svare på dette spørsmålet.

17 **Norge må bli fossilfritt innen 2040**

18 Norge må tilrettelegge og planlegge for at hele verden skal være i netto nullutslipp innen 2050. Derfor holder det
19 ikke å begrense vår innsats til å kutte utslippene fra *produksjonen* av norsk olje og gass. Vi må slutte å eksportere
20 utslipp. I følge en ny rapport fra FNs miljøprogram er Norge det best egnede oljeproduserende landet til å utfase
21 produksjonen og omstille økonomien.

22 Å begrense global oppvarming til 1,5 grader vil sannsynligvis være avhengig av storskala karbonfangst- og
23 lagring (CCS) som per i dag ikke eksisterer. Selv om CCS kan spille en viktig rolle, så er fortsatt teknologien
24 dyr, energikrevende og usikker. Vi kan ikke gamble på klimamålene, vi må ta i bruk de virkemidlene vi kan i
25 dag. Derfor mener vi at Norge må være fossilfritt innen 2040. Selv om det er forskjell på bruksområdene og
26 utslippene fra bruk av olje og gass, så kan ikke Norge forsvare nye investeringer i infrastruktur og utvinning av
27 gass, som binder oss til fossil energi flere tiår framover. Norge bør også prioritere utvikling av karbonfangst av
28 CO2 fra luft i tillegg til fangst fra punktutslipp som vil være en viktig nødventil dersom verdens
29 utslippsreduksjoner går for sakte.

30 **En styrt og rettferdig avvikling av norsk olje- og gassproduksjon heller enn full elektrifisering av sokkelen**

31 I tillegg til å føre til utslipp av flere hundre millioner tonn CO2 hvert år, er norsk petroleumsvirksomhet ekstremt
32 energikrevende. Natur og Ungdom mener det er galt å elektrifisere eksisterende oljefelt med fornybar energi fra
33 land. Våre fornybare energiresurser på land bør ikke brukes til å opprettholde produksjon av olje og gass.
34 Elektrifisering av sokkelen vil kunne kreve store unødvendige utbygginger av fornybar energi i verdifull norsk
35 natur. Elektrifisering bør likevel benyttes der det kan kombineres med utvikling av flytende havvind.

36

37 Første steg i utfasing av norsk olje- og gassproduksjon er å stanse tildeling av nye letelisenser, innføre et
38 investeringsnøytralt petroleumsskattesystem og øke CO2-avgiften drastisk. Ifølge SSB vil alle disse tiltakene
39 kun gi en halvering av petroleumproduksjonen i 2050 sammenlignet med referansebanen.

40

41 Det bør også innføres en omstillingsavgift på norsk olje- og gassproduksjon, slik det tverrpolitiske
42 klimaomstillingsutvalget har beskrevet nærmere. Dette kan redusere risiko for oljeproduksjon som blir
43 ulønnsomt for staten, samtidig som det skaffer penger til omstilling og grønn energiproduksjon. Dette vil være
44 effektivt for å sette fart på omstillingen, da pengene kan gå tilbake til olje- og energiselskapene øremerket
45 havvind eller karbonfangst- og lagring.

46

47 **Energimeldinga må ta fatt på forbruket**

48 Norge må produsere nok fornybar energi til å kunne fase ut fossil energi fullstendig, og ny fornybar energi må
49 ikke presse ned strømprisene og øke forbruket. Energimeldingen må ikke ta energibehovet for gitt, men
50 presentere tiltak som reduserer energibehovet i Norge.

51
52 Energisparing er både et natur- og klimatiltak, og er i tillegg mindre konfliktfylt enn mange fornybar-prosjekter.
53 I rapporten Fossilfritt Norge viser Naturvernforbundet hvordan Norge kan bli helt fossilfritt innen 2040, uten
54 storstilt utbygging av fornybar energi. Selv om Norge kan klare overgangen fra fossilt til fornybart med
55 forholdsvis begrenset vekst i fornybar energiproduksjon, ønsker Natur og Ungdom en noe større økning i norsk
56 produksjon av fornybar energi og økt kraftutveksling med Europa. Dette må kombineres med utfasing av olje- og
57 gassproduksjon, en storstilt satsning på energieffektivisering og en kraftig reduksjon av fly- og biltrafikken i
58 Norge. Fornybar energi må brukes slik at den gir mest mulig nytte, og produseres så den gir minst mulig skade.

60 **Norge må stille opp for Europa med fornybar balansekraft**

61 Norge er heldige som kan produsere vannkraft når det blåser lite i vindturbinene våre. I resten av Europa er de
62 fortsatt avhengige av kull-, atom- og gasskraft som balansekraft. Norsk vindkraft har et annet
63 produksjonsmønster enn vindkraft i resten av Europa. Gjennom kraftutveksling vil derfor både norsk vann- og
64 vindkraft være verdifull fornybar balansekraft.

65
66 I dag eksporterer Norge enorme mengder energi i form av olje og gass til Europa. Alt dette må Europa erstatte
67 med fornybar energi innen 2050. Norge bør ta vår del av dugnaden, ved å bruke våre naturgitter fortrinn til å stille
68 med fornybar balansekraft til Europa. Om det fornybare energisystemet ikke utnyttes best mulig, vil vi risikere
69 unødvendig kraftutbygginger i flere land i mangel på balansekraft. Dette vil være svært negativt for det globale
70 naturvernet.

72 **Vi trenger en satsing på energisparing- og effektivisering**

73 Stortinget har satt et mål om 10 TWh energieffektivisering i bygg innen 2030. Natur og Ungdom krever at
74 tiltakene for å gjennomføre dette målet omsider kommer i denne meldingen. For å stimulere til effektivisering og
75 reduksjon i strømforbruket bør elavgiften økes. Avgiften bør økes ytterligere for unødvendig luksusforbruk av
76 strøm. Enova-ordningen, som støtter energieffektivisering, må få større bevilgninger, og samtidig utvides til å
77 støtte trinnvise bygningstekniske tiltak, som etterisolering av hus.

78
79 Energimeldingen bør samtidig utrede et markedsbasert system for energisparing, ofte kalt «hvite sertifikater»,
80 som gjør at alle som selger eller transporterer strøm, må utløse en viss mengde energieffektivisering av
81 bygningsmassen. Sertifikatene kan tegnes selv ved å gjennomføre energisparende tiltak, eller kjøpes på
82 markedet. Flere EU-land er i gang med en slik ordning, og i Storbritannia har tiltaket overoppfylt målet om
83 energisparing.

85 **Energikrevende energikilder må forbeholdes der forbruket ikke lar seg redusere**

86 E-fuel og hydrogen vil være viktige energibærere i fremtida. Men de er ekstremt energikrevende å fremstille og
87 burde forbeholdes til virksomhet som ikke kan reduseres, eller der det ikke kan erstattes av andre energikilder. E-
88 fuel til fly er sløsing med uvurderlige ressurser, når vi har tog som alternativ. Ved økt bruk av biodrivstoff, er
89 risikoen stor for at Norges klimakutt fører til økte utslipp andre steder i verden, eller andre negative effekter for
90 mennesker og natur. Selv når dette ikke er tilfelle, innebærer biodrivstoff til fly og bil å binde opp en ressurs som
91 kunne vært brukt til å erstatte klimaverstingene stål og betong i bygg.

92
93 Hydrogen produsert med fornybar energi kan spille en avgjørende rolle i å erstatte fossil energi der forbruket
94 ikke kan reduseres eller elektrifiseres. Staten må tilrettelegge for effektiv produksjon og distribusjon, og
95 utvikling av teknologi som kan benyttes i resten av verden. Natur og Ungdom ønsker ikke en satsning på blå
96 hydrogen produsert med gass, selv om det benyttes karbonfangst. En stor andel av Norges gjenstående
97 gassforekomster ligger i Barentshavet, og utvinning vil innebære uakseptabel risiko for allerede pressede
98 økosystemer. Blått hydrogen avhenger av nye gassfelt, omfattende infrastruktur for gassrørledninger og stor
99 utvikling innen karbonfangst- og lagring. En satsning på grønn hydrogen er derfor bedre både på kort og lang
100 sikt.

101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131

Utbygging av ny fornybar energi må inngå i naturbudsjetter

Det er på høy tid at norsk naturvernpolitikk samles. I dag mangler det en overordnet plan for hvor mye natur vi er villig til å ødelegge, og hvilke inngrep som skal få prioritet. Derfor ser vi en bit-for-bit nedbygging av naturen. Natur og Ungdom krever at det innføres et naturbudsjett som forholder seg til grenser for tap av ulike naturtyper, og mål for restaurering. Mindre viktige naturinngrep som hytter, boligfelt og motorveier må stanses for å muliggjøre noe økning i produksjon av fornybar energi.

Det må ligge en helhetlig natur- og energipolitikk til grunn for hvor den nye fornybare infrastrukturen plasseres. Natur og Ungdom mener at konsekvensene for utrydningstruede arter og naturtyper, samisk næringsutøvelse og nærhet til nett må veies lang tyngre enn friluftsliv, estetikk og støy. Det må stilles strenge krav til konsekvensutredningene som gjøres i forkant, og det må brukes mer ressurser på biologisk kartlegging i felt.

Norge bør ha mål om å utvikle teknologi og arbeidsplasser innenfor havvind, og næringen må utvikles innenfor et konsesjonssystem med strenge naturhensyn, og som er forenlig med en ny marin verneplan og handlingsplan for sjøfuglene. Vi må bygge ut fornybar energi som gir mest mulig energi til lavest mulig skade på naturen, og det er derfor viktig å satse på å utforske potensialet innen energikilder som solenergi, bølgekraft og geovarme. Det vil også være viktig for effektiv energiforsyning og begrensning av totale naturinngrep at det utvikles solkraft på bygg, og man må bruke Enova-støtte og regulatoriske grep for å oppnå dette.

Natur og Ungdom mener det ikke skal gis konsesjoner til nye vannkraftverk og at konsesjonsbehandlingene av utvidelser av eksisterende vannkraftverk må hindre reduksjon av artsrikdommen i vassdragene. Regjeringens nye stortingsmelding må ha en grundig utredning av potensialet for oppgradering og utvidelse av eksisterende vannkraft, og ha en plan for å realisere potensialet som ikke krever nye naturinngrep. Dette er en forutsetning for at inngrep fra nye kraftverk for vann eller vind kan aksepteres.

Det haster mer enn noen gang å fase ut olje, kull og gass. Natur og Ungdom, samlet til digitalt landsmøte 8. - 10. januar krever at regjeringens stortingsmelding om olje og energi går inn for et fossilfritt Norge innen 2040, en satsning på energieffektivitet, og en energipolitikk som ivaretar både natur og klima.